

Täysistunto

Lauantai 12.12.2020 klo 9.59—13.03

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 44/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 44/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

12.55 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Käytin tämän asian lähetekeskustelussa perusteellisen puheenvuoron, ja en lähde toistamaan silloin kertomiani asioita. Tämähän käsiteltiin huolella, niin kuin kuuluukin, sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja pienillä säädöillä saimme aikaiseksi yksimielisen mietinnön tästä.

Kysehän on siitä, että meillä on siviilikriisejä, jotka koskettavat terveydenhuoltoa. Ne eivät kaikki ole mitään tällaisia epidemioita. Ne voivat olla suuronnettomuuksia, ne voivat olla muita vakavia häiriötiloja, jotka sitten vaikuttavat terveyspalveluihin ja sosiaalipalveluihin myös. Ja kun meidän maamme on sen luontoinen niin maantieteeltään kuin muutenkin, että pelkästään yhdestä keskushallinnon kohteesta me emme voi meidän moninaista kuntakenttäämme johtaa ja toisaalta sitten on vaikea koota suoraan kunnista yhteen keskuksen tietoa tilannekuvan muodostamiseksi, niin tässä on ajateltu, että meillä olisi tietyllä tavalla kolmiportainen järjestelmä: Olisi keskushallinto, jota edustaa sosiaali- ja terveysministeriö käyttäen sitten apunaan niitä keskushallinnon virastoja, jotka kulloiseenkin aiheeseen liittyvät. Sitten olisivat nämä sairaanhoitopiirit sillä tavalla ryhmiteltyinä, että meillä on viisi yliopistosairaalaa, joiden ympärillä olevat sairaanhoitopiirit muodostavat erityisvastuualueen — se olisi keskimmäinen taso. Ja sitten meillä on kunnat. No, koska sairaanhoitopiirit eivät sinänsä huolehdi muuten kuin noilla tietyillä alueilla, joilla on sote-piirit jo nyt, sosiaalihuollon tehtävistä, niin sitten on erikseen vastuutettu yliopistosairaalan sijaintipaikkakunnan kunta koordinoimaan sitä sosiaalihuollon tilannekuvan muodostamista. Ja tällä tavalla meille on muodostettu tämmöinen kolmiportainen järjestelmä, joka muodostaa tilannekuvaa ja sitten standardisoidulla tavalla huolehtii varautumisesta.

Tämä on sinänsä aika pientä hienosäätöä nykyiseen järjestelmään. Omasta mielestäni olisi pidemmällekin voinut mennä, mutta on hyvä, kun tämä malli nyt on luotu. Ihan suinkaan pelkästään tästä koronatilanteesta tämä ei johdu, vaan nämä ajatukset olivat vireillä sosiaali- ja terveydenhuollossa jo ennen epidemian alkua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 164/2020 vp

12.57 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä sairaanhoitopiireille, joissa on yliopistollinen sairaala, annettaisiin tehtäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelun ohjaus valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti omalla erityisvastuualueellaan ja sosiaalihuoltolakiin lisättäisiin sosiaalihuollon valmiussuunnittelua ja varautumista koskeva yleissäännös. Sairaanhoitopiirin alueen kuntien tulisi laatia yhteinen sosiaalihuollon valmiussuunnitelma keskussairaalan sijaintikunnan sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen johdolla. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin tehtävänä olisi luoda terveydenhuollon tilannekuva, joka sisältäisi tiedot perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon häiriötilanteista ja niiden uhkista sekä terveystalvetojärjestelmän valmiudesta vastata erilaisiin häiriötilanteisiin. Tätä kautta sosiaali- ja terveysministeriö kokoaisi sitten tiedot ja saisi tilannekuvatiedon valtakunnallisesta sosiaali- ja terveydenhuollon tilanteesta ministeriölle ja valtionjohdon käyttöön. Valmiussuunnittelua tehdään joka puolella, ja tällainenkin muutos on tietenkin tarpeen. Me tarvitsemme uudelleenarviota siitä, onko meidän valmiusjärjestelmä sellainen, että me saamme myöskin sen riittävän tiedon alueilta johtopäätöksen tekemiseksi.

Tämä lakiesityshän oli tarkoitus tuoda jo viime keväänä eduskuntaan. Siinä on ollut taustatyötä jo ennen tätä epidemiaa, mutta viime keväänä se sai niin paljon kritiikkiä, että sitä ei silloin tuotu. Siihen tehtiin muutoksia, ja nyt se on sitten täällä eduskunnassa päätettävänä ja valiokunnassa ollut käsittelyssä. Valiokunnassa todettiin, että ehdotetuilla muutoksilla ei muuteta varautumista koskevaa päätösvaltaa tai johtosuhteita. Tämä on tärkeä huomio, eli yliopistollista sairaalaa ylläpitäville sairaanhoitopiireille annettavassa uudessa tehtävässä on nimenomaisesti kyse yhtenäisen valmiussuunnittelun ohjauksesta ja tilannekuvaa koskevan tiedon kokoamisesta ja jakamisesta. Kuten kaikki tiedämme, eiväthän yliopistosairaalat sinällänsä ole parhaimpia osajia sosiaalihuollon osalta, mutta tässä kohtaa kyse onkin tiedon kokoamisesta siltä alueelta, ei sinällänsä sen substanssiasian osaamisesta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi sitä kritiikkiä voimaantuloaikataulua kohtaan, mitä oli jo silloin edellisenä keväänä, että tehdään kriisin keskellä. Olen ihan samaa mieltä: tällaisia muutoksia ei pidä tehdä kriisin keskellä, kun meillä on tällainen epidemia päällä, vaan niin sanotusti rauhan aikana. Sen takia valiokunta edellyttää tässä mietinnössäänkin, että lain voimaantuloa myöhennetään tästä ehdotuksesta. Eli voimaantuloajan kohta on asetettava siten, [Puhemies koputtaa] että säädösmuutosten toimeenpanon edellyttämälle käytännön valmistelutyölle jää riittävä aika.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 230/2020 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.